

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

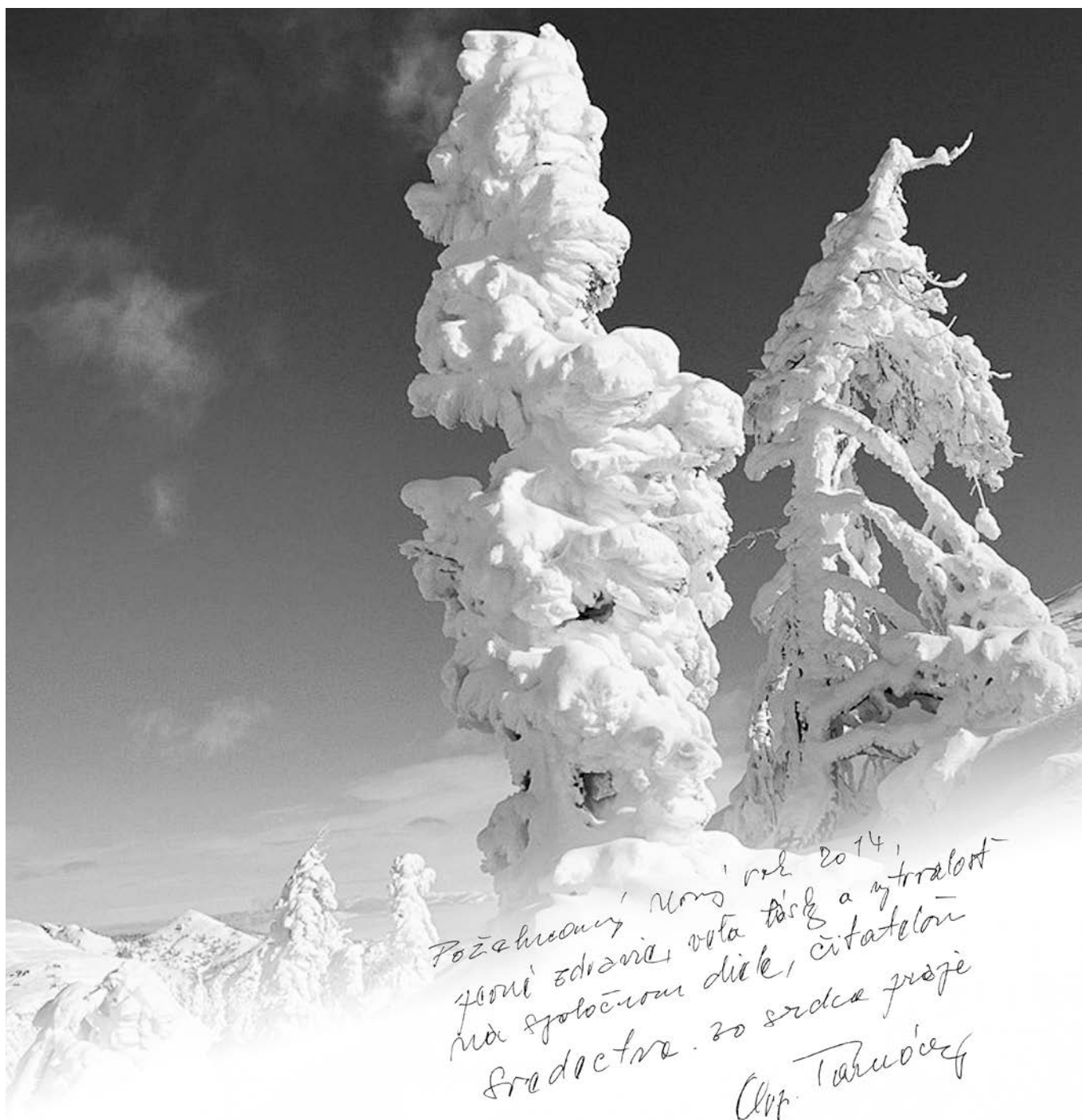
Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 24
január 2014
cena 0,60 EUR

1

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Požehnany! Nový rok 2014,
ženi zdravia, veľa šťastia a úspechov
na spoločnom diele, čitateľov
Svedectva. so srdcom prosí
Oľga Turáková

V čísle

Arpád Tarnóczy	
Tak ako v novom roku?	2
Eva Zelenayová	
Zrušíme otáčanie sa Zeme?	3
Ján Budaj	
Úspešná spolupráca	4
Ján Košiar	
Bude aj v Berlíne pomník obetiam komunizmu?	5
Margita Zimanová	
Nesúhlasím so zánikom	7
Mirko Tuchyňa	
Šestnásťročný „vlastizradcovia“	8
Ján Litecký Šveda	
Spenglerov Zánik Západu	9
Náš rozhovor	
Milan Čech	10 – 11
Vladimír Kolada	
Naši rodáci – trpitelia pre vieru	12
Peter Bielik	
Nedopusťme extrémizmus	13
Odišiel Slovák s veľkým srdcom	14

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov
Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Eva Zelenayová

Redakčná rada:

Peter Bielik, Ján Košiar (predseda),
Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter
Mulík, Jozef Rydlo a Eva Zelenayová

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02-5263 8156

Fax: 02-5296 4610

e-mail: info@pv-zpko.sk

www.pv-zpko.sk

IČO: 00679879

Cena jedného výtlačku: **0,60 EUR**Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných
abonentov: **45 USD**
vrátane poštovného.

Číslo účtu v Sberbank Slovensko:

4000128109/3100

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS, s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam

ISSN: 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách
„Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú
názory občanov a čitateľov.

Nemusia byť totožné
so stanoviskom redakcie.

V zadnom rade druhý sprava Roman Jesenský, autor výzvy k mladým potomkom obetí komunizmu za zachovanie organizácie.

Foto Vlastimil Morávek

Tak ako v novom roku?

Stalo sa toľko vecí, ktoré limitujú náš život, smer jeho vývoja, v podstate existenciu nášho života. Predovšetkým evidujeme útoky na život a na desatoro, ktoré tvorilo základ kresťanskej Európy. Žiaľ, hlavne pre mládež, budúcnosť kontinentu to znie akosi staromódne. Vyše päťdesiatročné vymývanie mozgov a vysokosofistikovaný program novej kultúry za ostatných dvadsať rokov priniesli svoje ovocie. Výchova a rodina, akú si pamätáme už iba my, babky a dedovia, je odsúdená na zánik. Dúhový útok je riadený proces, aby sme stratili zmysel pre akúkoľvek zodpovednosť. Už nie otec a matka, iba číslo...

Nedalo mi, aby som sa o tom nezmienil, hoci aj naše spoločstvo má a zrejme aj bude mať veľa svojich problémov. Z posnemovej diskusie vyplýva, že členská základňa má vôľu zachovať organizáciu PV ZPKO. Realita, najmä finančná nás však núti zmeniť štruktúru a spôsob činnosti, aby sme zachovali náš hlavný cieľ - pamäť

národa a posolstvo živých pamätníkov. Aby sme nedovolili kamuflovať dejiny, ktorých sme boli živou súčasťou, možno aj na objednávku historikov spätých s marx-leninizmom. Ešte stále preberáme dejiny Slovenska a Slovákov interpretované očami českej, maďarskej, rakúskej proveniencie, z čoho potom vyplýva, že nič pozitívne pre históriu Európy Slováci a staroslováci nespravili.

Nekončíme

Pozitívny je hlas synov či vnukov obetí komunizmu v našej organizácii, ktorí nielen že majú záujem pracovať pre našu organizáciu, ale sa aj podieľajú na tvorbe jej programu. Ďakujem autorovi príspevku, ktorý je výzvou pre mladších a držím im palce.

Pripravil som návrh novej štruktúry PV ZPKO, s ktorým Vás chcem oboznámiť a vyzvať do diskusie. Vyplýva zo zmenených podmienok, na ktoré musíme reagovať.

1. Vedenie organizácie by tvorilo predstavenstvo na čele s predsedom, štatutárom.

2. Členmi predstavenstva by boli zástupcovia ôsmich krajov, ktorých by delegoval župný snem.

3. Celoslovenský snem by sa konal každé dva roky a potvrdzoval by členov predstavenstva.

4. Predsedu by volil snem na návrh župných delegátov.

5. Sekretariát by tvorili: predseda, účtovníčka, úradníčka – evidentka, redaktor a grafik Svedectva.

6. Predstavenstvo by volilo zo svojich členov (dozorujúcich) riadiacich pracovníkov pre oblasti: tlače (noviny, reklama), ekonomiky (zdroje, financie), členskej základne (evidencia, jej aktualizácia).

7. Kontrolno-revízna komisia by pozostávala z troch členov.

Musíme konať

Pochopiteľne, že tento alebo iný variant štruktúry bude musieť byť prispôbený novým, resp. súčasným podmienkam dotačnej politiky voči našej organizácii. Termín spustenia novej (zvolenej) štruktúry bude daný hlavne termínom nábehu financií na účet našej organizácie. Je preto reálne myslieť na mimoriadny snem.

Odpusťte mi, prosím, že novoročné želania a priania milosti plného a šťastného nového roku 2014 som si

nechal až na záver, ale verím, že ma pochopíte, lebo ak si chceme zachovať našu organizáciu a tým aj poslanstvo očitých svedkov pre históriu, musíme konať. Ak by totiž konali iní, tak by sme už nejestvovali. Určite na radosť prezlečených nomenklatúrnych kádrov, ktoré si chcú svoje nové kabáty vyčistiť.

Skutočne múdri tohto sveta našu súčasnosť vyhodnotili ako krízu morálky a my v nej žijeme. Denne nám médiá vymývajú mozgy informáciami z celého sveta. Všímajme si témy, ktoré nám vnucujú. Vždy ide o úchylnosť, negatíva s cieľom poraziť európsku kultúru vybudovanú na kresťanstve.

Tak Vám i sebe prajem pomoc Božiu a zdravie, agilitu a veľa lásky.

Arpád Tarnóczy
predseda PV ZPKO

P.S.

Azda by stálo za úvahu zmeniť aj názov našej organizácie, aby termín III. odboj zaregistrovali aj historici. Navrhujem: „Politickí väzni III. odboja“.

Zrušíme otáčanie sa Zeme?

Na začiatku nového roka nezaškodí obzrieť sa späť, bilancovať. Aký bol, kam sa spoločnosť posunula a my s ňou. Politickí väzni sa dočkali malého posunu v spoločenskom postavení, keď naše občianske združenie zaradili k hasičom. Faktom zostáva, že v povojnových rokoch to boli práve naši ľudia, ktorí hasili požiar vyvolaný totalitným komunistickým režimom a zachraňovali všeludské hodnoty. Vyše 40 rokov prinášali nemalé obete na oltár slobody a demokracie. Niektorí zaplatili životom, iní zdravím i spoločenským odvrhnutím. Nie je to tak dávno, čo sa skončila éra ich prenasledovania. Tohto roku si pripomenieme 25 rokov od pádu komunistickej totality, od revolúcie, ktorú tiež zvykneme nazývať nežnou. Toto označenie symbolizuje spôsob, ako sa s pohľadámi bývalého režimu nový systém vysporiadal – nežne. Azda preto kdesi v podhubí pretrvávajú a bývalých politických väzňov a ich ideály

stále drží pod kontrolou. Či už finančnými prostriedkami alebo forsírovaním tých istých spoločenských konštruktov, ktoré presadzoval bývalý režim. Napríklad v historiografii.

SLOVO SVEDECTVA

Politickí väzni aj dnes stoja na strane kresťanských hodnôt, ktoré sa síce dostali do Ústavy štátu, ale nedá sa povedať, žeby sa ich politickí reprezentanti usilovali aj praktizovať. A je jedno, z akých politických strán sú. Tých, ktorí sú pri moci vidno viac, než tých, ktorí sa schovávajú za opozičnú oponu. Niektorých politikov a médií rozčúlil pastiersky list slovenských biskupov čítaný v katolíckych kostoloch na prvú adventnú nedeľu. Počas Vianoc sa však v podobnom duchu niesol aj list čítaný v evanjelických kostoloch. Hoci pastiersky list ozrejmaval dar najvzácnnejší, život, politici sa ohradili, že navádza na to, akú politickú stranu voliť a ktorú nie. „Náš hlas pri akýchkoľvek voľbách

môže dostať len ten kandidát, ktorý odmieta kultúru smrti“, uvádza sa v pastierskom liste. Keď sa do legislatívy a následne do verejného života pretláča agenda rodovej rovnosti, nemôžu predstavitelia cirkvi mlčať. Rodová rovnosť sa javí ako nová totalita, uzurpujúca si svoje miesto medzi ľudskými právami. V tých štátoch, kde sa úspešne presadzuje, dochádza k úplnému rozvratu rodín, k popretiu práv ľudí, postavených na prirodzenom zväzku dvoch osôb rozličného pohlavia.

Opäť teda ľudia patriaci do okruhu bývalých politických väzňov vyznávajúcich kresťanské hodnoty majú svoju príležitosť zachraňovať civilizáciu pred zánikom. Iba zdravá spoločnosť dokáže vzdorovať moderným heslám vyzývajúcim za zrušenie rodových stereotypov. Keď však legislatívne zrušíme rodovú rozdielnosť ľudí, možno sa dočkáme legislatívneho zrušenia otáčania sa Zeme.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Úspešná spolupráca

Organizácia PV ZPKO dlhodobo spolupracuje s bývalým disidentom, súčasným námestníkom primátora hlavného mesta Bratislavy Jánom Budajom. V ostatnom čase sa angažoval za prinavrátenie bezplatného cestovného v mestskej hromadnej doprave mesta Bratislavy pre členov organizácie PV ZPKO. V tejto súvislosti zaslal našej organizácii nasledujúci list:

Obraciam sa na vás s informáciami súvisiacimi s uznesením Mestského zastupiteľstva v Bratislave č. 1375/2013 zo dňa 12. 12. 2013, ktorým poskytlo výhodu bezplatnej prepravy v dopravných prostriedkoch DPB, a.s. politickým väzňom a účastníkom protikomunistického odboja ako aj ich rodinným príslušníkom v priamej línii (s platnosťou od 1.1.2014, neohraničene).

Riešenie bezplatnej prepravy v dopravných prostriedkoch DPB, a.s. pre držiteľov preukazov protikomunistického odboja a rodinných príslušníkov v priamej línii si bude vyžadovať spoluprácu zainteresovaných strán a tými sú predovšetkým DPB, a.s. a vaša organizácia. Ako predkladateľ návrhu sa snažím a budem aj v budúcnosti najmä o to, aby som sprostredkoval potrebné informácie tak, aby sa naplnilo spomínané uznesenie ku prospechu politických väzňov a účastníkov protikomunistického odboja.

Bezplatné užívanie MHD pre členov vašej organizácie bude dostupné nasledovne:

Do 15. januára: Cestujúci sa preukáže preukazom opatreným pečiatkou a osobným dokladom totožnosti.

1. Preprava držiteľa členského preukazu Politický väzni Zväzu protikomunistického odboja (s pečiatkou podľa vzoru v prílohe) v dopravných prostriedkoch DPB, a.s. bude od 1.1.2014 do 15.1.2014 bezplatná a to na základe preukázania sa preukazom PV ZPKO (s pečiatkou) a osobným dokladom totožnosti (preukazuje sa v prípade kontroly cestovných lístkov).

2. Na bezplatnú prepravu majú nárok aj príbuzní politického väžňa a účastníka protikomunistického odboja a to v priamej línii. Dokladom o tom bude preukaz vašej organizácie (opatrený pečiatkou podľa vzoru v prílohe). Vydávať tento dokument s pečiatkou o oprávnení na bezplatné užívanie MHD v Bratislave môžete iba príbuzným v priamej línii, tzn. osobám, s ktorými je politický väzeň, resp. účastník protikomunistického odboja v tomto príbuzenskom vzťahu: otec, matka; syn, dcéra; brat, sestra; manžel, manželka; vdovec, vdova;

Po 1. marci: Cestujúci sa pri kontrole lístka preukáže bezkontaktnou čipovou kartou

1. Bezplatná preprava držiteľov riadneho členského preukazu PV ZPKO bude možná iba na základe preukazu v podobe bezkontaktnéj čipovej karty (BČK) vydávanej prepravcom. Získanie osobitného preukazu BČK bude možné vo všetkých predajných miestach DPB, a.s. na základe predloženia riadneho členského preukazu PV ZPKO (s pečiatkou), fotografie potrebnej na BČK a osobného dokladu totožnosti. Vydávanie týchto čipových kariet oprávneným osobám bude trvalé (čiže kto z vašej organizácie si

neuplatní nárok na bezplatné cestovanie hneď, môže tak urobiť kedykoľvek neskôr).

2. Informácie o spôsobe používania a obnovovania preukazu vám budú poskytnuté odbornými pracovníkmi DPB, a.s. v kontaktných predajniach.

Prosím o súčinnosť pri realizácii uznesenia MsZ, ktorým Hlavné mesto SR Bratislava pomáha zmierniť krivdy spáchané voči účastníkom protikomunistického odboja a ich rodinám. Kvôli korektnej evidencii tiež prosím, aby PV ZPKO záväzne určil postup, akým nadobudne držiteľ riadny členský preukaz s pečiatkou oprávňujúcou ho na bezplatné cestovanie v MHD Bratislava. Tiež prosím o vedenie dôkladnej evidencie o osobách, ktorých preukazy boli opatrené spomínanou pečiatkou. Keďže verejnosť má právo poznať všetko, čo sa na úrovni samosprávy v jej mene koná, musíme byť schopní podať verejnosti informáciu o rozsahu bezplatného cestovania členov PV ZPKO, ako aj o tom, na základe akých postupov a kritérií sa občania dostávajú cez vašu organizáciu ku preukazu PV ZPKO, opatrenému pečiatkou oprávňujúcou na bezplatné cestovanie v MHD.

Verím, že dôkladnosť je v tejto oblasti vašej organizácii vlastná a že táto moja prosba nebude pre PV ZPKO znamenať žiadnu ťažkosť.

VĚTNÝJ VĚTĚLŮ
PRAHEM ZDANIE
A STÁSTIE DO
ROZU 2014

Štátne vyznamenanie prvému šéfredaktorovi Svedectva

Pri príležitosti 21. výročia vzniku Slovenskej republiky udelil jej prezident Ivan Gašparovič štátne vyznamenanie šestnástim osobnostiam Slovenska. Za mimoriadne celoživotné úsilie pri obrane demokracie, ľudských práv

a náboženských slobôd bol **Pribinovým krížom II. triedy** ocenený spisovateľ, publicista a prvý šéfredaktor mesačníka Svedectvo **Rudolf Dobiáš**. Blahoželáme!

(ez)

Na mieste evanjelického kostola, ktorý v roku 1985 vyhodili do vzduchu, stojí dnes Kaplnka zmierenia.

Foto Ján Košiar

Bude aj v Berlíne stáť pomník obetiam komunizmu?

(Dokončenie z minulého čísla čísla)

V minulom čísle Svedectva sme uverejnili prvú časť článku Jána Košiara, ktorý sa na pozvanie nemeckej partnerskej organizácie Union der Opferverbände kommunistischer Gewaltschaft (UOKG), ako člen predsedníctva INTER-ASSO, zúčastnil 19. decembra 2013 v Berlíne na panelovej diskusii na tému: Individuálne utrpenie – spoločná spomienka? Obete komunizmu v Európe a formy spomienok. V prvej časti autor venoval pozornosť štatistickým údajom o obetiach komunistického režimu.

Smutný a málo známy je fakt, že evanjelický kostol Versöhnungskirche, postavený na Bernauerstrasse v roku 1892, bol počas bombardovania Berlína silne poškodený, no do roku 1950 ho obnovili a do postavenia Berlínskeho múru bol plne funkčný. Farnosť mala 20000 veriacich. Žiaľ, ocitol sa v pohraničnom pásme a preto bol v januári 1985 vyhodенý do vzduchu! Na tomto mieste stojí dnes Kaplnka zmierenia, kde sa každý deň napoľudnie ľudia stretávajú, aby sa pomodlili za obete nezmyselného násillia.

Je nesporné, že pamätník obetiam komunistického režimu na území bývalej NDR je potrebné postaviť. Tak, ako sa to urobilo v Prahe, Bratislave, Sofii, či v Budapešti. V tom boli všetci diskutujúci i publikum zajedno. Dátum, s ktorým by sa pamätník mal spájať, podľa názoru väčšiny, by mal byť 17. jún 1953 - Deň ľudového povstania. Zaznel však aj názor, že deň, ktorý stojí na

počiatku komunistickej totality je 23. august 1939, keď si Hitler so Stalinom rozdelili Poľsko.

Diskutovalo sa aj o mieste v Berlíne, kde by mal pamätník stáť. Určite sa mu v hlavnom meste Nemeckej spolkovej republiky nájde miesto vedľa ideových otcov komunizmu Marxa a Engelsa, pamätníka Sovietskej armády, pomníka zavraždeným Židom Európy a zvyškom Berlínskeho múru.

V rámci diskusie som mal možnosť našim nemeckým priateľom povedať, že v Bratislave takýto pamätník máme od roku 1992. Ukázal som im aj fotografiu, aby bolo zrejmé, že jeho centrálnym posolstvom je Kristov kríž. Ide o symbolické posolstvo všetkým, že komunizmus bol vlastne bojom proti Bohu v zmysle Marxovej tézy: „Náboženstvo je ópium ľudstva.“ A teda tí, ktorí všade, vo všetkých krajinách Európy a sveta trpeli alebo boli zavraždení za vernosť Kristovi, vlastne vďaka nim sme sa dožili slobody a mierových čias. Vo svojom vystúpení som zdôraznil, že obete komunizmu si pri tomto pamätníku na cintoríne vo Vrakuni uctili všetci doterajší naši prezidenti a dokonca aj jeden zahraničný - v roku 1994 taliansky prezident Oscar Luigi Scalfaro. Poprosil som členov našej partnerskej organizácie UOKG i všetkých prítomných, aby použili všetok svoj lobbying, v prípade návštevy Slovenskej republiky spolkovou kancelárkou Angelou Merkelovou, pochádzajúcou z NDR, aby si našla čas a položila veniec k pamätníku obetiam komunistického režimu v Bratislave, hlavnom meste Slovenskej republiky.

Ján Košiar

Pri pamätníku mladistvým

O tom, že v totalitnom režime jestvovali mladiství politickí väzni svedčia nápravné zariadenia Zámorsk v Čechách a Hlohovec na Slovensku. V týchto mestách boli prebudované na väzenské zariadenia dva krásne renesančné kaštiele, v ktorých boli väznené ešte len dospievajúce deti vo veku do 19 rokov. Mladiství politickí väzni zo Slovenska boli 16. júna 1951 z väznice v Hlohovci prevezení do väznice č. 4 v Zámorsku v Čechách. Väznica č. 4 sa stala miestom výkonu trestov mladistvých odsúdencov z celej bývalej Česko-Slovenskej republiky.

Paragrafové znenie údajných trestných činov za velezradu, kolaborantstvo, špionáž, pokus o útek za hranice alebo iný prejav nesúhlasu s režimom sa v ničom neodlišovalo od znenia pre dospelých. Zástupcom mladistvých politických väzňov sa konečne 17. mája 1999 podarilo odhaliť pamätnú tabuľu na budove zámočku v Hlohovci. Jej význam spočíva predovšetkým v tom, že pripomína dobu, kedy ani mladá generácia nebola ušetrená zlovlé totalitného komunistického režimu, ktorý prenasledoval a likvidoval hlavne tých z mladej generácie, ktorí neváhali nasadením vlastného utrpenia, ale i života, bojovať za demokraciu a náboženskú slobodu.

Na mieste odhalenia sa zišli už starci, aby prehodnotili svoje vlastné utrpenie, splnenie povinností voči víťazstvu demokracie, slobode národa a náboženského presvedčenia. Na akte odhalenia sa zúčastnilo okolo 300 ľudí. Bola to jedna z najväčších akcií usporiadaných našou organizáciou. K tohtoročnému 15. výročiu aktu odhalenia pamätnej tabule sa aspoň v spomienkach vráťme k tejto udalosti.

Mirko Tuchyňa

Na renesančnom kaštieli v Hlohovci, ktorý bol po druhej svetovej vojne zabratý na väznicu pre mladistvých, pribudla pred pätnástimi rokmi pamätná tabuľa politickým väzňom.

Foto autor

Mirko Tuchyňa (na snímke v strede) na Ružinovskom cintoríne v Bratislave, pred pietnym aktom kladenia vencov pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu.

Foto Vlastimil Morávek

Nesúhlasím so zánikom

Som dcérou po obidvoch politických väzňoch. Otecka popravili 28. marca 1953, mamičku odsúdili na doživotie. Zatkli aj starého otca a odsúdili na jedenásť rokov, uja Imricha na osem rokov. Takéto vysoké tresty dostala rodina za to, že otecko previedol krstného otca za hranice.

Boli sme tri deti. Ja som mala 9 rokov, sestra Helenka 7 a brat Peťko 3. Bývali sme v Bratislave a po zatknutí rodičov nám byt na Vazovovej č. 2 skonfiškovali. Keď sa mala mamička po sedem a pol roku vrátiť z väzenia, nemala sa do čoho obliecť, takže som jej musela poslať oblečenie. Aj mňa vypočúvali pracovníci Verejnej bezpečnosti (VB). Chceli ma zaistiť a hoci som mala iba 14 rokov, bola som smelá a pohotová a prešla som im cez rozum. Nieкто totiž napísal protištátny list akoby mojím písmom.

Vysúdila si nás stará mamička. I keď bola veľmi chorľavá, nedala si nás do detského domova. Živila nás iba z rodinných prídavkov 310 korún mesačne. Sirotský dôchodok nám zamietli. Už ako 14-ročná som pracovala, lebo som sa kvôli rodičom nedostala na nijakú strednú školu, hoci prijímacie skúšky som zložila.

Za mamičkou do väznice v Pardubiciach sme chodili raz za rok. Keď bola v Želiezovciach vo Veľkom Dvore,

Podpredseda PV ZPKO Anton Malacký predložil na XI. sneme svoj organizačný zámer. Najväčšiu polemiku vyvolal návrh na obmedzenú časovú existenciu PV ZPKO. V tejto súvislosti povedal: „Nepripustíť pokračovanie v činnosti PV ZPKO bez politických väzňov, t.j. nástupníckou organizáciou príbuzných bývalých politických väzňov.“

Foto Vlastimil Morávek

tak častejšie. Vždy, keď mala povolenú návštevu. Za oteckom som bola ako 9-ročná vo väznici v Ilave. Keď prišiel k vysokému stolu, ujo Jožko ma zobral na ruky a pri bozku som mu dala do úst cukrík. To bolo moje posledné stretnutie s oteckom. Bol popravený v Prahe na Pankráči a pochovaný v Ďábliciach v spoločnom hrobe s J. Hi-

kadom, J. Melkusom a G. Smetanom. Žiadna truhla, iba vrece.

Počas totality sme my, deti politických väzňov, mali neradosťné detstvo. Ubližovali nám, posmievali sa, nechceli sa s nami hrať. Do úvahy neprichádzala žiadna škola, iba lopata. Preto nesúhlasím s pánom Malackým, aby sa naša organizácia dostala do postupného zániku. Čo to pánovi Malackému napadlo! Veď by sa nám bývalí komunisti smiali. To nemôžeme v žiadnom prípade dopustiť! Na Slovensku bolo odsúdených 71 168 občanov, 50-tich popravili a preto vyzývam všetkých členov rodín a potomkov, aby sa prihlásili do našej organizácie, aby sme mládeži povedali, ako to bolo v 50. rokoch, v dobe temna.

Prosím politických väzňov, aby zverejnili v našom časopise Svedectvo čo prežili vo väzniciach a rodiny politických väzňov ako prežívali svoj život. Aby sa nebáli vstúpiť do nášho spoločenstva, lebo takto ho upevníme a nedáme zlikvidovať. Viď str. 16.

Margita Zimanová
rod. Valentová

Margita Zimanová na sneme.

Foto Vlastimil Morávek

V komunistickvej väznici č. 4 v Zámrsku

Šestnáctroční „vlastizradcovia“

O tom, že totalitný režim nevynechal z perzekúcie ani deti svedčí existencia nápravného zariadenia v stredných Čechách neďaleko Vysokého Mýta v dedinke s renesančným kaštieľom - Zámorsk. Stredoveký kaštieľ bol prebudovaný na väzenské zariadenie pre mladistvých odsúdených za politické delikty. Cestujúcim na cestnom ťahu z Brna do Hradca Králové by nemal uniknúť tento skvost skorej renesancie, dnes archív Ministerstva vnútra Českej republiky. K väzenskému stavu patrili zamrežované okná, koridory, korekcie v suteréne nádvorí. Mladistvé väzenkyne bývali na druhom nádvorí tohto komplexu s hospodárskymi budovami, bytmi pre dozorcov a poľom, ktoré obrábali mladiství väzni.

V roku 1952, po zrušení väznice pre mladistvých v Hlohovci, boli do Zámorsku eskortovaní mladiství politickí väzni aj zo Slovenska. Mladiství boli súdení tak, ako starší odsúdenci. Paragrafové znenie údajných trestných činov za velezradu, kolaborantstvo, špionáž alebo iný prejav nesúhlasu s režimom sa v ničom neodlišovalo od znenia paragrafov pre dospelých odsúdencov. Vo väznici č. 4 v Zámrsku boli prevažne odsúdení vo veku 16 rokov.

Čudné pochutiny

Keď sa dnes s odstupom 60 rokov zamýšľam nad svojim osudom a porovnávam ho s osudom mojich vnúčat, ktoré majú práve toľko, ako som mal ja v čase odsúdenia, plne si uvedomujem krutosť tohto systému. Lebo vytrhnúť dieťa v čase najkrajšieho veku života od rodičov a dať ho do nútenej izolácie a vychovávať podľa nejakého Makarenka, je slovo KRUTOSŤ veľmi mierne. Samotný spôsob výchovy spočíval doslova vo vytlákaní vnútorných citových väzieb. Spomínam si na to, ako nás podporučík Mikeska trestal za každý bežný priestupok „cvičkami“ za každého počasia. V blate druhého nádvorí, rozbitého kolesami povozov a dobytky. Povelom k zemi a plazením vpred sme zarovnávali tieto

blatové ryhy vlastnými telami. O pol hodiny si osobne skontroloval čistotu. Nás i našich odevov. Nikdy si neodpustil hľadanie špiny pod cvokmi na bagančiach. Jeho sprievod vždy tvoril veliteľ oddelenia, službu konajúci príslušník väzenskej stráže. Pri zistení nedostatkov a pri raporte rozdeľoval tresty formou odobratia osobných výhod - zákazu písania listov rodičom, nákupov vedľajších pôžitkov atď. Aký som bol šťastný, keď som si mohol prvýkrát kúpiť škvarky, v ktorých bolo viac nečistôt a štetín ako požívatin. Medzi pochutiny sme ráťali dosýta sa najesť varených zemiakov, ktoré sme varili pre ošípané...

Väzenská rekvalifikácia

Osobný poriadok bol hodnotený aj podľa toho, ako mal kto ustlaté lôžko. Niektorí starší spoluväzni mali lôžka samá hrana, pravý uhol. Všade panovala prehnaná tvrdá vojenská disciplína začínajúca sa budičkom a končiaca večerným sčítaním prítomných na celách. Najťažšie pre každého boli začiatky týchto galejí. Lebo po príchode z väznice krajského súdu v Bratislave bol každý nováčik pod dohľadom služby konajúceho príslušníka väzenskej stráže. Od rána do skončenia zamestnania robil na „rajónoch“, čiže chodbách jednu a tú istú prácu – umýval podlahy a leštil obkladačky. Keď bolo potrebné zložiť dve-tri autá obilia či uhlia, prácu prerušili. Toto robil každý nováčik dovtedy, kým sa neaklimatizoval v nových podmienkach. Po tomto „príjímači“ bol spravidla pridelený do práčovne, kde sa prala a žehlila všetka bielizeň odsúdených. Po zvládnutí tejto profesie bol odsúdený zadelený do komanda na poľnohospodárske práce v okolitých mestách a obciach vo Vysokom Mýte, Chocni, na výstavbu veľkochovov ošípaných v Dobruške, ale aj do baní v Žaclěři.

Niektoré úteky mladistvých väzňov mali za následok, že sme boli hermeticky izolovaní aj niekoľko dní. Von do práce sa samozrejme nechodilo. Bachari za spoluúčasti príslušníkov

ZNB, vojska a milície hľadali utekajúceho. Nemilosrdne prečesávali každý krík, roklinu v poli alebo opustený dom, kým utečenca nechytli. Videl som niekoľkých chytených spoluväzňov, ktorých dopravili späť k smrti dobytých. Pre výstrahu ich nechali bezvládne ležať na vnútornom nádvorí a potom ich prepravili na neznáme miesto. Nikdy sa už nevrátili do tejto väznice. Nevieť, či sa niekomu vôbec podarilo utiecť.

Viera dávala nádej

Bolo všeobecne známe, že mladiství politickí väzni zo Slovenska pochádzali z kresťanských rodín s dobrou náboženskou výchovou a preto aj dokázali lepšie odolávať ateizácii. Nevýhodou bolo, že medzi sebou sme nemali žiadnych kňazov, ani rehoľníkov. Kresťanstvo a jeho tradície nám nemalo čo pripomínať. Iba vnútorné náboženské presvedčenie nám pomáhalo udržiavať vieru v Pána Boha, že za Jeho pomoci sa raz všetko to utrpenie skončí. Každú sobotu sme robili generálne upratovanie a očistu sprchovaním. Po večeri nasledovala politická osveta v jedálni. Spočívala v prednesení hlavnej politickej témy a v diskusii. Bolo zaujímavé pozorovať jej priebeh, ktorý bol vždy zameraný tak, aby sa s ním stotožnil aj prítomný dozorca. Ten potom dal pokyn k premietaniu filmu, na ktorom sme väčšinou spali. Nedajbože, aby to dopadlo inak, nasledoval by cvičák...

Z posledných štatistických údajov vyplýva, že podstatná časť mladistvých politických väzňov v Zámrsku zo Slovenska už nežije. I táto skutočnosť svedčí o tom, že ich pobyt vo výkone trestu v opisovanej väznici č. 4 zanechal na ich zdravotnom stave následky, ktoré odsúdeným ukrojili zo života. Na tieto témy prebehlo mnoho podnetných diskusií, avšak nenašli vo vedomí ľudí dostatok vôle na konkrétne činy. Také, ktoré by nedali zabudnúť na obdobie prenasledovania ľudí svedomia.

Mirko Tuchyňa

Bánovce nad Bebravou

Nnižný kútiK

Spenglerov Zánik Západu

Ďalšia kniha, ktorú by som vrelo odporúčal na preloženie a vydanie, je už trochu staršia. Sú to politické úvahy Oswalda Spenglera, autora monumentálneho diela „Zánik Západu“ (Politische Schriften 1919 – 1926). No na máloktorú politickú knihu tak priliehavo platí prirovnanie „stará ale jará“, ako na túto. O jej aktuálnosti svedčí aj jej vydanie v Lipsku v roku 2009, z ktorého vyberiem pár ukážok. Jej hodnota spočíva v tom, že ako sám Spengler píše v úvode, nepodáva nijaké ideologicky formulované zbožné želania, ale iba obraz skutočnosti a nič iné. Pri hodnotení politiky pozerá na jej organický vývoj a z toho vyplývajúce problémy, ako aj na možnosti riešenia a nie na stranické schémy. Už v roku 1919 napísal, že najväčšie problémy nastupujúceho storočia budú v rozpínajúcom sa imperializme, triednom boji, povstávajúcom césarizme a hospodárskej katastrofe. O demokracii uviedol: „Môžeme ju hodnotiť ako chceme, je to forma tohto storočia, ktorá sa presadí.“

Isteže, nie je všetko písmo sväté, čo stojí v tej knihe, ale prečítajme si, čo píše napríklad o Rusku: „Rusi vôbec nie sú národ v tom zmysle ako Nemci alebo Angličania. Majú v sebe možnosti rôznych národov budúcnosti, tak ako ich mali Germáni v dobe Karola Veľkého.“ „Svetodějinný význam a položenie Ruska sa dajú posudzovať aj 'rusofilskými' očami, ako to robia naši komunisti a demokratickí spisovatelia, to znamená, z pozícií sociálnych ideológií Západu. To ale nie je ruské, aj keď je v súčasnosti v Rusku veľa politikov, ktorí sa vidia rovnakými okuliarmi.“ O revolúcii hovorí veľmi jednoducho, že jej „ozajstnou obeťou boli práve elementy, ktoré dúfali vo vyslobodenie, praví Rusi, sedliaci a remeselníci, veriaci. Západné revolúcie, anglická a francúzska, chcú niečo, čo je organicky vybudované vylepšiť teóriami a preto sa im to nikdy nepodarí. Tu ale bol celý jeden svet bez odporu rozvrátený do ničoty.“ O salónnom, presnejšie mestskom nihilistickom ľavičiarstve v súvislosti s Ruskom už v roku 1919 priam prorocky píše: „V Rusku ho vystrieda jediná možná forma pre národ v týchto podmienkach, nový cárizmus akéhokoľvek druhu, a tento bude oveľa príbuznejší pruským socialistickým formám ako parlamentne – kapitalistickým.“ O USA píše, že „nikdy nerobili ozajstnú politiku, ich politika je od roku 1865 bez výnimky organizovaná finančnými silami z pozadia.“

Najzaujímavejšia úvaha knihy je pomerne známa, je to „Prušiacstvo a socializmus“ z roku 1919. Aj dnes, v časoch nefudsky odviazaného kapitálu, by sa o nej zišlo podiskuto-

vať. Na malom priestore je veľmi ťažko ju komplexne predstaviť, preto aspoň pár formulácií, na aké nie sme veľmi zvyknutí. „Anglický inštinkt rozhodol: moc patrí jednotlivcovi. Slobodný boj jedného proti iným; triumf silnejšieho: liberalizmus, nerovnosť. Žiadny štát. (...) Francúzsky inštinkt: moc nepatrí nikomu. Žiadne podriadenie, teda ani žiadny poriadok. Nijaký štát, iba nič: rovnosť všetkých, ideálny anarchizmus, v praxi udržiavaný (1799, 1851, 1871, 1919) despotizmom generálov alebo prezidentov. (...) Nemecký, presnejšie pruský inštinkt bol: moc patrí celku. Jednotlivcovi slúži. Suverénny je celok, kráľ je len prvý služobník svojho štátu.“ „Každý ozajstný Nemec je robotník.“ „Tu nie je každý len sám pre seba, ale pre všetkých aj so svojou vnútornou slobodou.“ „Platí vysoká morálka nie úspechu, ale poslania. Príslušnosť k stavu nedáva bohatstvo, ale postavenie.“ „Celý svet to nechápe, že s prušiacstvom je spojená hlboká vnútorná nezávislosť.“

„Anglicko namiesto štátu dáva pojem slobodného súkromníka, ktorému je cudzí štát a poriadok, ktorý vyžaduje bezohľadný boj o bytie, pretože len toto uspokojuje jeho staré vikingské inštinkty.“ „Už partia Viliama Dobyvateľa, ktorá v roku 1066 zabrala Anglicko, bola spoločnosť rytierskych dobrodruhov; rovnako ako anglické obchodné spoločnosti, ktoré dobyli a vykorisťovali celé krajiny, naposledy v roku 1890 južnú Afriku.“ „Pirátsky inštinkt ostrovného národa rozumie hospodárskemu životu úplne ináč. Ide len o boj o korisť, o podiel jednotlivca na koristi. Normanský štát so svojou rafinovanou finančnou technikou spočíva výlučne na princípe koristi.“ „Slová ako šek, konto, kontrola, kvitancia pochádzajú z účtovníctva Roberta Diabla z Normandie (zomrel 1035).“ K tomu ešte doplním, že aj slovo

„daň“ je odvodené z poplatku dánskym Vikingom, „dane-geld“ a prvý kataster zaviedol už v roku 1086 Viliam Dobyvateľ. „Z vlastností, o ktorých čítame v islandských ságach, panujú medzi toryovcami pýcha na urodzenú krv, príkladný zmysel pre všetko zdedené a legitímne, pozemky, bojovná odvaha a krvavé rozhodnutia, medzi whigmami je to radosť z rabovania a pustošenia z ľahkej a bohatej koristi, z ľsti a prefíkanosti viac, ako z telesnej sily.“ „Momentálne triumfuje vikingská myšlienka: svet nie ako štát, nie ako cirkev, ale ako korisť.“

Aj samotná opozícia je užitočná pre vládu, je jej organickým prvkom, pretože ju iba dopĺňa, no nepopiera. Spengler z toho vyvodzuje, že aj hlavné filozofické smery majú z toho odvodené svoje východiská – v Anglicku okolo roku 1700 vznikol egoizmus a senzualizmus, v Nemecku okolo roku 1800 idealizmus. „Celá moderná ekonómia spočíva na omyle, že zmysel hospodárskeho života na celom svete je v obchodných záujmoch podľa anglických pojmov.“

(Pokračovanie na 13. strane)

Zarábali na väzňoch

Patrí k politickým väzňom, ktorí trpeli kvôli svojej slobodomyselnosti. Neplánoval žiadne protištátne akcie, nemal plány na vytvorenie akčnej skupiny, nebojoval proti novému režimu ani za návrat starého, chcel len slobodne žiť. Milan Čech sa narodil 30. augusta 1928 v Pezinku. Rodina vlastnila vinohrady, otec obchodoval so zvieratami určenými na konzum. Darilo sa mu. Choroba ho však skosila, keď mal jeho syn Milan 21 rokov.

Milan Čech

Foto Anton Malacký

Čo vás vlastne dostalo za mreže?

Pamätám sa akoby to bolo dnes. Na Tisove meniny, 14. marca 1949, som bol s kamarátmi Pavlom Širokým a Ondrejom Slimákom v divadle U Kapucínov. Stretli sme sa, lebo železničiar zo Svätého Petra nám napísal, aby sme prišli do Devínskej Novej Vsi. Odtiaľ sme plánovali ujsť za hranice.

A prečo ste chceli utiecť?

No, boli sme chlapčiská, ani jeden z nás nemal ešte 21 rokov. Videli sme, že v Amerike je lepšie ako doma, tak

sme sa dohodli, že odídeme. Ten železničiar nám povedal, ako sa dostaneme do Rakúska: na nákladnom vlaku z Devínskej Novej Vsi, ktorý na moste spomalí. Mali sme tam počkať a naskočiť na vlak. Za päť minút sme mali byť v Rakúsku.

Ale zrejme sa čosi stalo?

My sme na tom moste čakali, vlak len tak šuchotal, a my, že zbohom Slovensko a naraz z dvoch strán svetlá, automaty, vojaci. A to on nás zradil, železničiar zo Svätého Petra, ktorý

nám vybavoval útek. Zobrali nás a ráno sme už boli v Bratislave na krajskom oddelení Štátnej bezpečnosti.

Dali vás do vyšetrovacej väzby?

Nie, odsúdili nás v priebehu troch dní. Okresný i Štátny súd. Posúdili to ako nerozvážnosť, takže som dostal len tri a pol mesiaca.

A kde ste si odpýkávali trest?

V Bratislave. Robil som v Cvernovke, kde som vykladal uhlie a podobné práce, neskôr v BEZ-ke na Račianskom mýte. Do roboty sme chodievali v skupinách po 20 – 30 ľudí. S nami väzenský dozorca. Tí bachari, čo boli zvonku, boli veľmi dobrí, cítili s nami. Jeden z nich sa volal Zlatý a aj zlatý bol. Dovolil nám odísť k holičovi, či prijať návštevu. Keď mal nočnú službu posielali po ňom do väzenia listy s odkazmi zaisteným, aby vedeli, čo majú rozprávať. Naraz len ho nebolo. Dostal štyri a pol roka.

Po skončení väzby vám už nenapadlo emigrovať?

Čoby nie. Aj som povedal otcovi, že keď mi nekúpi motorku znovu utečiem. A otec mi ju kúpil.

Otec bol živnostník?

Obchodník. Vozil prasatá z Moravy. Z východu tri až štyritisíc sviň ročne. My sme celú Bratislavu zásobovali mäsom.

V štyridsiatom ôsmom vám to zobrali?

Znárodnili, vtedy otec zanesol do banky 27 miliónov korún, ale všetko prepadlo štátu. Raz mi kamarát Paľo Studenič hovorí, počúvaj, otec mi povedal, že si bol zavretý. A nechcel by si ísť za hranice? Hovorím, chcel, čo by som nechcel. A on na to, večer pôjdeme do Rakúska. Za päť minút sme tam. Večer sme sa skutočne vybrali do Rakúska, ale niekto ho zradil a zaistili ho. On často chodieval do Rakúska, dokonca na zábavy. Eštebákom povedal, že nepôjde predsa takto, že sa chce ísť domov prezliecť. Lenže oni mali v izbe vchod do pivnice odkiaľ sa dostal k susedom a okienkom im ušiel. Pritom jeden bachar čakal v kuchyni,

Na začiatku 90. rokov sa Milan Čech zúčastňoval aj podujatí mimo Pezinka. Na snímke tretí sprava na konferencii o 14. marci 1939 v Bratislave.

Foto archív

Na životné jubileá svojich členov v pezinskej pobočke PV ZPKO nezabúdajú. Milan Čech na obr. prvý sprava.

Foto archív

druhý pred domom a jeho nikde. Potom ešte dlho prevádzal ľudí cez hranice. Ja som sa vrátil domov.

Vám sa nič nestalo?

Myslel som si, že nič, ale keď som dostal povolávací rozkaz nastúpiť na základnú vojenskú službu ukázalo sa, že to nie je obyčajná vojna, ale PTP. Do PTP zaradili všetkých, čo sme boli odsúdení, teda aj Slimáka a Širokého. Narukovali sme do Komárna. Bol som vyučený mäsiar, dali ma do kuchyne. Janko Patka z Pezinka bol cukrár, tiež ho dali do kuchyne. Godovič pekár, do kuchyne. Do tohto tábora priviedli aj partizána, generála Jožka Brunovského, hokejistov, ktorí chceli emigrovať... také boli móresy. Bol si kulacký syn, pôjdeš do PTP. Ani nevedel, za čo. Róbert Benca napríklad bol veľký odborník na vinárstvo, mali 2,5 ha záhradu. Hovorí mi, išiel som sa do Jablonového opýtať richtára, za čo mám ísť do PTP. A on sa ma pýta, a vy ste kto? No reku vidíte, dali ste mi posudok, že som kulacký syn. To boli také časy. Keď sa vám niekto znepáčil...

Koľko vás tam bolo?

Strčili nás do tých starých katakomb. V jednom prápore bolo 800 až 900 ľudí. Rozdelili nás do dvoch práporov, číslo 53 a 54. Na Petra Pavla ma však odvelili do Tatier, do Novej Polianky. Stalo sa, že sme čakali návštevu. Mali prísť chlapi z Mokra-

de. Na dva dni. Medzi nimi aj Godovič, Patka, Široký a Slimák. Ale nedošli. Prišlo ich 80, ale moji kamaráti medzi nimi neboli. Pýtal som sa vojaka Vojtka, prečo neprišli. A on mi hovorí, a ty nevieš čo sa stalo? Veď ich zavrli.

Prečo?

Raz sa ma títo chlapi pýtali, či by som išiel za hranice. A ja som im povedal, pre Boha, čo ste blázni, rok ste na vojne a už rozmyšľate o úteku? A tým som s nimi skončil. Oni sa totiž chceli cez hranice prestrieľať. Akciu mal pripraviť Brunovský v Pezinku. Bol civil, ale mal zbrane. Mali ísť najskôr do

Ružomberka kde bol kameňolom Biela skala a tam väznili Jožka Brunovského. Odsúdili ho na 14,5 roka. Že prepadneš láger a ho vyslobodia. Tam bol aj Pišta Krajčík so ženou. Ona robila v Slovako-farme a pripravovala im lieky. Takže ja som sa s nimi rozišiel, len naraz som bol odvelený do Serede. No onedlho ma vrátili späť.

A s nimi čo sa stalo?

Zaistili 150 ľudí, mnohí sa popríznačovali, Ruda Rybánskeho odsúdili na 18 rokov, 16 si nechali v PTP.

Ako dlho ste boli v PTP?

Tridsaťdeväť mesiacov. V Pezinku u môjho kamaráta býval kapitán Jožko Šutý. Známost s ním sa mi veľmi zišla. Keď sa mu vydávala sestra a ženil brat, zohnal som mu 150 litrov vína. Neza-budol na to a ešte keď som bol zavretý, nosil odkazy mamke. Aj som jej hovoril, nech nechodí, lebo ho zavrú. Nedal si povedať. Nebál sa. Nenávidel komunistov a bol by ich aj strieľal.

A vy ste si čo mysleli o komunistoch?

Keby boli robili to, čo som ja vždy tvrdil a povedali, komu sa nepáči, môže odísť, keby neboli prenasledovali cirkev, povieť vám, dodnes u nás vládne komunizmus. Lebo by ho v Európe neboli vykynozili. Mali povedať: Chceš ísť za hranice? Dobré ale 10 rokov sa nesmieš vrátiť. Každý by si bol rozmyslel, či by odišiel, lebo čo, keď sa tam nebude mať dobre?

(Dokončenie v budúcom čísle)

Spomienka na silvestrovské posedenie. Milan Čech v prvom rade

Foto archív

Uplynulo 100 rokov od narodenia Mikuláša Fitta

Naši rodáci – trpitelia pre vieru

Korene kňaza a národovca Mikuláša Fitta pochádzajú z hornooravského mestečka Trstená. Tu sa narodil pred 100 rokmi, 8. decembra 1913. Pochádzal z chudobnej rodiny, z ktorej vyšli dvaja kňazi. Rodina si zachovávala kresťanské hodnoty a väčšinou z takých rodín sa rodia statoční ľudia pre Boha a národ. Po skončení základnej školy a gymnázia v roku 1931 sa prihlásil do kňazského seminára v Spišskej Kapitule, kde prijímali iba prvotriednych žiakov. Kňazskú vysviacku prijal 29. júna 1936 z rúk spišského diecézneho biskupa Jána Vojtaššáka.

Kaplánske roky

Jeho prvá kaplánská cesta viedla do Spišského Podhradia. Po troch rokoch do Tvrdosína a ešte v tom istom roku bol preložený do Hladovky. Začiatky jeho kňazskej činnosti boli poznačené vypuknutím druhej svetovej vojny. V rokoch 1942 až 1943 si splnil ročnú základnú vojenskú službu. Z vojny otužený a zocelený správal sa tak, aby pred Bohom a slovenským národom vždy obstál. Oprel sa o tú časť národa, ktorá sa svojmu slovenskému pôvodu neodrodila. Od roku 1943 pôsobil v Hladovke už ako správca farnosti a to až do apríla 1953. V tomto roku sa stal správcom farnosti v Ludrovej, kde ho 30. decembra 1953 zatkli.

Prenasledovaný a väznený

Vykonštruovaný proces pod najhrubším psychickým a fyzickým nátlakom sa konal na krajskom súde v Žiline od 14. do 20. mája 1954. Súd nespravodlivo odsúdil pre trestný čin velezrady skupinu katolíckych intelektuálov, ktorí pracovali v laickom apoštoláte: MUDr. Vladimíra Sterculu na 9 rokov väzenia, akademického maliara Ladislava Záborského na 7 rokov, MUDr. Jána Hlaváča na 4 roky, kňaza Mikuláša Fitta na 6 rokov, MUDr. Michala Kačalubu na 5 rokov väzenia a prepadnutie majetku v prospech štátu a stratu občianskych práv na obdobie 3 až 5 rokov. K tomu ešte museli uhradiť trovy súdneho konania.

Žaloba prednesená prokurátorom obvinila Mikuláša Fitta z týchto trestných činov:

Pôsobenie v organizácii Rodina, ktorú založil chorvátsky kňaz jezuita Stjepan Tomislav Poglajen známy ako Kolakovič, ktorý utiekol na Slovensko pred nacistami v roku 1943. Z jeho iniciatívy vznikla Ústredná Katolícka kancelária (ÚKK) v Bratislave, časopis a vydavateľstvo Verbus v Košiciach. Organizoval a viedol početné exercície, prednášky a semináre. Po oslobodení sa organizácia musela stiahnuť do ilegality. Jej členovia boli nespravodlivo obvinení z toho, že pod vedením kňazov Kolakoviča, Šestáka, Krivého, Boteka, Nahálku a iných vstúpili do protištátnej organizácie so zameraním rozvrátenia republiky a získania špiónážnych správ pre Vatikán. Súdny vychádzal s ničím nepodložených dôkazov, že Katolícka cirkev vedie ideologický boj proti KSČ za účelom rozvrátiť ľudovodemokratické zriadenie. Mikuláša Fitta

Mikuláš Fitt

Foto archív

okrem toho nespravodlivo obvinili z toho, že keď pôsobil v obci Hladovka na Hornej Orave, neusiloval sa pre obec urobiť nič dobré a užitočné. Ďalej bol obvinený z toho, že sa zúčastňoval alebo organizoval protištátne schôdze, chodil do Poľska do Veľkej Lipnice za účelom návštevy na riadnu priepustku, ktorú však zneužíval na schôdze tamojších cirkevných hodnostárov a kňazov. Podľa obžaloby sa u Alojza Volžinského zúčastňovali stretnutí i jezuiti z Krakova, kde sa informovali o hospodárskych veciach v Poľsku, o čom Fitta následne informoval pátra Jána Krivého a kňaza Štefana Nahálku, ktorí sa skrývali na fare v Hladovke pred bezpečnostnými orgánmi. Jeho povinnosťou bolo oznámiť ŠTB ich úkryt, čo však obžalovaný Fitta neurobil.

Nespravodlivý šesťročný trest si odpýkával vo viacerých väzniciach. V roku 1960 ho prepustili z väzenia, ale do pastoraácie sa hneď vrátiť nesmel. Zamestnal sa ako cestár v Trstenej.

Predčasná smrť

Koncom roku 1960 nastúpil za kaplána do Ludrovej, odkiaľ bol v roku 1961 preložený za administrátora do Lipťovského Trnovca a od 1. novembra 1965 bol menovaný za administrátora do Hrboltovej pri Ružomberku. Veriaci v Hrboltovej prijali nového kňaza srdečne a úctivo. Popri svojich pastoračných povinnostiach sa staral i o kostol a farskú budovu. Duch jeho osobnosti sa nezmazateľne zapísal do mnohých srdc veriacich. V dobrom si na neho spomína i jeho farník Mikuláš Kráľ, ktorého pripravoval na kňazské povolanie, ale primícií sa už nedožil. Pán si ho povolal 9. júna 1972 v 59. roku života a 36. roku kňazstva. Pochovaný je na cintoríne v Hrboltovej.

Vladimír Kolada

Nedopustíme extrémizmus

V súčasnosti najmä v mienkotvorných médiách a v slovníku politikov sa neustále objavujú slová ako extrémizmus, terorizmus, sloboda, demokracia, ľudské práva atď. Podobne ako za vlády komunistov slová kapitalizmus, vykorisťovanie, pracujúci ľud, socializmus, komunizmus atď. Tak, ako komunisti vyzývali bojovať proti kapitalizmu, tak dnes nás vyzývajú bojovať proti extrémizmu. Tak ako pod vládou komunistov bolo trestné snažiť sa o nastolenie kapitalizmu, tak v dnešnom zriadení jestvuje trestný čin pre extrémizmus. Extrémizmus má teda predstavovať zlo.

Toto slovo znamená podľa slovníka cudzích slov krajnosť, výstrednosť, prepiatosť. Krajnosť sa môže prejavíť v dobrom i v zlom smere, človek môže byť krajne čestný, obetavý... Podľa Biblie, ktorej autorita je nesporná a iná, než akú predstavujú politici či novinári a im podobní tvorcovia verejnej mienky, môžu byť extrémne zlé činy voči Bohu i ľuďom. Ak ide o Boha, je to šesť hriechov proti Duchu Svätému: 1. Opovážlivo sa spoliehať na Božie milosrdenstvo; 2. Zúfať napriek Božiemu milosrdenstvu; 3. Odporovať zjavenej kresťanskej pravde; 4. Závi-

dieť blížnemu Božiu milosť; 5. Zatvrdzovať si srdce proti spasiteľnému napomenutiu; 6. Tvrdošijne zotrvávať v nekajúcnosti.

Ohľadne ľudí sú to štyri hriechy nazvané donebavolajúcimi:

1. Vražda; 2. Homosexualita; 3. Sužovanie chudobných, vdov a sirôt; 4. Zadržanie alebo skracovanie zaslúženej mzdy.

Zvlášť je škodlivé, ak tento extrémizmus sa podporuje alebo presadzuje cez osoby so spoločenským vplyvom, ako napríklad zamestnancov médií alebo politikov a potom extrémistické konanie sa stáva spoločenskou normou. A tak deti sa hromadne vraždia už pred narodením a ľudský život v spoločnosti s prevrátenými hodnotami má menšiu hodnotu ako život zvierat. Totiž na Slovensku je trestným týranie zvierat, ale nie už týranie a zabitie človeka do niekoľko mesiacov po jeho počatí. A takáto pomätená spoločnosť sa chce nazývať civilizovanou. Extrémizmom je aj propagovanie a podporovanie eutanázie, ktorá po jej uzákonnení sa stáva hromadným javom a postihuje aj tých, ktorí si ju neželajú, ako je to v Holandsku. Extrémizmom

je aj propagovanie a podpora útočnej vojny pod akoukoľvek zámienkou, trebárs ako šírenie slobody a demokracie alebo nevyhnutnej prevencie. Za posledných 15 rokov sa Slovensko zúčastnilo troch takýchto vojen.

Extrémizmom je aj snaha o podporu homosexuality pod názvom registrované partnerstvo alebo manželstvo, dokonca s možnosťou adopcie detí homosexuálnymi párami. Aj Slovensko je v rámci EÚ vystavené tlaku na presadenie povinnej demoralizácie detí už od najútlejšieho veku - 4 rokov. Pod navonok nevinným a príťažlivým názvom sexuálna výchova sa má dosiahnuť, že nenormálne je normálne a normálne nenormálne.

Nevyplatenie mzdy za odvedenú prácu sa stalo bežným javom, o spravodlivom ocenení práce ani nehovoriac. Výsledkom je rastúca chudoba, bezdomovectvo dokonca aj rodín s malými deťmi, či osamelých žien s deťmi.

Na Slovensku je teda extrémizmus v zle veľmi rozšírený. Podporujú ho mnohí novinári i politici. Pred ich extrémizmom sa spoločnosť musí chrániť.

Peter Bielik

Spenglerov Zánik Západu

(Dokončenie z 9. strany)

„Nepozná dobre moc vikingských inštinktov ten, kto si myslí, že anglicko-americký kapitál čo len jeden krok ustúpi pri svojom napredovaní k absolútnemu ovládnutiu sveta. (...) Namiesto autoritatívneho socializmu presadzuje anglosaský miliardár súkromný socializmus, dobročinnosť vo veľkom štýle, kde si ešte raz s pôžitkom vychutná svoju moc nad prijímajúcim ľuďom. (...) Je to postoj korzárov, ktorí pri slávnostnej hostine na dobytom hrade hádžu zajatcom zvyšky jedla.“ „Socializmus je étos, nie hospodársky princíp.“ „Socializmus neznamená zoštatňovanie, či už vyvlastnením alebo krádežou. Nie je to vôbec otázka nominálneho vlastníctva, ale spôsob spravovania.“

Popri socializme tam nájdeme aj ďalšie prínosné úvahy, či už o náboženstve, cti, alebo o práve ako o povinnosti, („Ľudské práva“ sú smiešne, pokiaľ pod tým rozumieme nechať sa skaziť stranami. Je jediný ľudské právo: právo na

dobrý výkon vlády.“) V knihe o politike nemôže chýbať ani nám tak dôverne známy súdruh Marx. Oproti socializmu, ako ho chápe Spengler, je Marx len povrchná literatúra, ktorá sa vyžíva v kritike a popieraní, no nemá žiadnu tvorivú silu. Hneď v úvode píše: „Marx so svojou teóriou patrí do Anglicka, pretože pri jeho chápaní triedneho boja predstavuje práca iba tovar a nie povolanie alebo náplň života.“ „Aj Marxova morálka má anglický pôvod. Marxizmus v každej vete prezrádza, že pochádza z teologického a nie politického spôsobu myslenia.“ Podľa Spenglera Marx iba učí robotníkov opovrhovať prácou. A keďže vychádza z utajovanej závesti, takže vidí iba povrch vecí, pokrivil obraz hospodárskeho života na celé jedno storočie.

Nuž a pre našu súčasnú situáciu vyberám na záver veľmi poučné slova: „Cnosť porazených je trpezlivosť, nie rezignácia.“

Ján Litecký Šveda

Odišiel Slovák s veľkým srdcom

Po dlhej a ťažkej chorobe 5. decembra 2013 v Banskej Bystrici zomrel vo veku 73 rokov Slovák s veľkým srdcom a bojovník za práva slovenského národa **Ing. Jozef Peter Dubníček**. Narodil sa 19. marca 1940 v Bratislave, kde prežil celý svoj život. Vyštudoval Vysokú školu ekonomickú. Ako sám s obľubou vravieval - vlastnou húževnatosťou sa vypracoval od „učňa“ až na jednu z riadiacich pozícií stavebnej spoločnosti, kde pracoval do svojho dôchodku.

Už ako dospelavý muž sa zaujímal o dejiny všeobecne, ale hlavne o dejiny Slovákov a slovenského národa. Vo veku 25 rokov sa začal aktívne zaujímať o politické dianie a v pohnutých rokoch 1968 bol členom Demokratickej strany, ktorá neskôr niesla názov Strana slovenskej obrody. Po prevrate v roku 1989 sa stal ešte viac aktívnym v politickom dianí a v roku 1990 sa stal členom vlády. Bol vymenovaný za ministra výstavby a stavebníctva.

Jozef Peter Dubníček

Foto archív rodiny

Ako jeden z prvých slovenských tzv. ponovembrových politikov otváral priestor na presadzovanie národnostných záujmov Slovákov. Ako zápalistý rečník presviedčal politikov o potrebe plnej rovnoprávnosti Slovákov ako slobodného a zvrchovaného subjektu medzinárodného práva.

Od roku 1991 bol aktívnym a výnimočne iniciatívnym členom Spoločnosti slovenskej inteligencie KORENE a neskôr aj Stálej konferencie slovenskej inteligencie Slovakia plus. Pravidelne sa zúčastňoval na všetkých odborných aj kultúrno-spoločenských aktivitách týchto združení slovenskej národne uvedomelej inteligencie.

Po skončení politickej kariéry až do odchodu do ústrania sa venoval práci pre Zväz protikomunistického odboja (ZPKO) kde v rokoch 2001-2003 zastával funkciu predsedu. Neskôr sa venoval už len rodine a bol zapojeným obdivovateľom krás slovenskej prírody.

Jozef Peter Dubníček bol čestný a rozhladený politik s vykryštalizovanými názormi a vyhraneným charakterom, vždy verný svojmu národu, ktorý bezvýhradne miloval. Odišiel za svojou manželkou v tichosti v kruhu svojich najbližších.

(md)

Garancia prepadu

Robiť si ilúzie a vzájomne si lichotiť v organizácii PV ZPKO neprinesie úžitok. Nemá to význam, okrem vzájomného povzbudenia sa a mobilizácie síl do ďalšej existencie. Politickí väzni po nežnej revolúcii v novembri roku 1989 boli združení v jednej organizácii - Konfederácii politických väzňov Slovenska. Z nových politických strán v tom čase malo ku KPVS, ako sa zdalo, najbližšie KDH. Jeho predstavitelia sa vyjadrili, že „politickí väzni NIE SÚ politickou stranou, ani hnutím, preto nemôžu byť zastúpení vo vládnych štruktúrach“!

Načo tajiť skutočnosť, že roztrieštenie politických väzňov na dve organizácie, neprinieslo po roku 1999 úľavu, ale polaritu. Zhoršila sa komunikácia so štátom, spoločnosťou, zneprehľadnili sa vzťahy. Hlasy členov PV ZPKO z regiónov uchádzajúce sa o pomoc zostávajú zo strany samospráv odignorované. Napokon tak sa zdá, že ani parlament a vláda nemajú porozumenie pre potreby politických väzňov bývalého režimu. Je to garancia prepadu, ekonomická disproporcia v porovnaní s ostatnými príspevkovými neziskovými organizáciami na Slovensku. Alebo je to azda inak? Je najvyšší čas s tým skutočne niečo urobiť.

Mikuláš Tóth

STALO SA V JANUÁRI

■ **1. januára 1993** vošla do života Slovenská republika ako nezávislý samostatný štát s úplnou a pôvodnou štátnou suverenitou. Hneď po vyhlásení ju uznalo 91 štátov a bola prijatá do OSN ako 180. členský štát.

■ **2. januára 1951** bol za tajného biskupa na Slovensku vysvätený 27-ročný jezuitský novokňaz Pavol Hnilica. Vysvätil ho rožňavský biskup Dr. Róbert Pobožný.

■ **8. januára 1950** zomrel banskobystričský biskup Andrej Škrábik.

■ **18. januára 1939** sa v Bratislave konalo prvé slávnostné zasadanie Slovenského snemu.

■ **20. januára 1928** vláda Československej republiky schválila „Modus vivendi“, dohodu medzi ČSR a Svätou stolicou.

■ **20. januára 1939** prezident republiky Dr. Hácha, na návrh slovenského snemu, vymenoval tretiu vládu Slovenskej krajiny. Jej predsedom sa stal dr. Jozef Tiso.

PRIPOMÍNAME SI

V januári 2014 sa dožívajú významného životného jubilea títo naši členovia a priaznivci. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

50 rokov

Hollá Mária, Nitra 7.1.1964

55 rokov

Gaduš Jozef, Levoča 9.1.1959

Malacký Ľubomír, Ing., CSc., Bratislava 10.1.1959

60 rokov

Melišová Ľudmila, Košecké Podhradie 10.1.1954

65 rokov

Sandtnerová Agnes, MUDr., Pezinok 1.1.1949

70 rokov

Šafránková Oľga, Udavské 12.1.1944

Marian Burík, Ilava 18.1.1944

75 rokov

Bučková Anna, Banská Bystrica 5.1.1939

81 rokov

Hric Ján, Banská Bystrica 31.1.1933

82 rokov

Ištok Jozef, Košice 27.1.1932

Lauková Helena, Sv. Anton 7.1.1932

Masár Ivan, Trenčianska Teplá

Danko Pavol, Ružomberok 6.1.1932

Okál Michal, Ing., Ružomberok 12.1.1932

19.1.1932

83 rokov

Plaštiaková Mária, Nitra 2.1.1931

84 rokov

Daňová Mária, Topoľčany 27.1.1930

Surový Ján, Ružomberok 1.1.1930

Procházková Zuzana, Banská Bystrica 10.1.1930

Semeš Anton, Bratislava 30.1.1930

85 rokov

Korba Jozef, Hnilčík 19.1.1929

Baláž Milan, Trnava 14.1.1929

Tomášková Františka, Záhorská Ves 14.1.1929

86 rokov

Janšová Elena, Banská Bystrica 29.1.1928

Lavo Pavol, Nitra 13.1.1928

87 rokov

Molnárová Otília, Senec 29.1.1927

88 rokov

Stránska Otília, Trenčín 16.1.1926

89 rokov

Atalovič Jozef, Červeník 1.1.1925

94 rokov

David Ján, Dolný Kubín 19.1.1920

Jubilantom srdečne blahoželáme.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Tomík Anton, Bratislava 41 EUR

Tarnóczy Arpád, Nováky 50 EUR

Belica František, Bratislava 11 EUR

Rydlo Jozef, Bratislava 10 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie.

PV ZPKO

=X==X==X=

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc.

Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať.

Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: 4000128109/3100, špecifický symbol: 1212, alebo sa kontaktujte na tel. číslach 0905 737 790 a 0902 199 429.

Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 73 rokov, 5. decembra 2013, zomrel bývalý predseda ZPKO Ing. Jozef DUBNÍČEK. Posledná rozlúčka sa konala 10. decembra 2013 v Banskej Bystrici.

† Vo veku 94 rokov, 14. decembra 2013, zomrel v USA po dlhej a ťažkej chorobe dlhoročný člen PV ZPKO Ladislav SCHVACHO. V päťdesiatych rokoch prešiel peklom komunistických žalárov v Ilave, Leopoldove a Jáchymove. V roku 1966 sa mu priam zázrakom podarilo odšťahovať sa za matkou do USA. Usadil sa v mestečku Ston Mautin neďaleko Atlanty. Tu aj po dlhej chorobe zomrel.

† Vo veku 82 rokov, 10. októbra 2013, zomrel Anton SEČ, člen Regionálnej pobočky PV ZPKO v Humennom.

† Vo veku 83 rokov, 22. decembra 2013, zomrel Ján GAÁL, dlhoročný člen Mestskej organizácie PV ZPKO v Bratislave. Posledná rozlúčka sa konala 30. decembra 2013 v obradnej sieni Martinského cintorína v Bratislave.

† Vo veku 78 rokov, 25. decembra 2013, zomrel Ján MOSKAĽ, dlhoročný člen Regionálnej pobočky PV ZPKO v Michalovciach. Posledná rozlúčka sa konala 28. decembra 2013 na cintoríne v rodnej obci Trhovište.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť.

ŠKOLSTVA a
POVERENÍCTVO/KULTÚRY

Číslo: 46.251/1956-A-II/1.

Bratislava, 6.decembra 1956.

Vec:

K číslu:

Súdružka

Margita V a l e n t o v á

L a d o m e r č.2.

okr. Kremnica

Vašu žiadosť o povolenie štúdia na jedenásťročnej strednej škole sme znova prešetrili. Na základe znovuprešetrovania školský odbor rady KNV v Banskej Bystrici opäť nenavrhuje štúdium Vám povoliť. Povereníctvo školstva a kultúry sa stotožňuje s návrhom školského odboru.

Týmto rozhodnutím nemáte uzavretú cestu k ďalšiemu vzdelávaniu. Po osvedčení sa v práci máte možnosť na základe odporúčania zamestnávateľa pokračovať v štúdiu mimoriadnymi formami štúdia.

Vedúci správy A-II :

Pichler, v.r.

Za správnosť vyhotovenia:

Kondelbra